

Ara (Bukarestben is) 5 lej.

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSŐ) KÖRÜT 6

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évt. 207. szám

Szerda, 1926. szeptember 15.

Átköltöztünk

Kapu-utca 64 sz. alól

**Ferdinand király (volt Rezső)
körút 6. szám**
alá

TELEFON-SZÁMUNK: 82
Brassói Lapok kiadóhivatala

Meggyötörve hár,

de megtörve nem, a magyar iskolázás folytatja nagy és szent hivatását. Ifjúságunk és magyarságunk jövője megszabta irányát és kötelességét. Ettől elterünk, ebben meghátrálnunk nem szabad. Természettől, törvénytől, emberi kultúrközösségtől jogunk van rá, hogy gyermekeink lelkét és szellemét a magunk hite, erkölcsé, érdeke szerint neveljük. Magyaroknak születnek, magyarok gyanánt kell pályájukat megfutniuk és hasznos polgárai válniuk hazájuknak. A magyar iskola pedig egyedül tartja és emeli benők ennek a tudatát, s mélyíti ennek az érzését. De csak az a faji öntudat értékes és ellenálló, melyet igazi műveltség, lobogó tettvágy, alkut nem ismerő kötelességérzet hatnak át. Csak a jó magyar iskola alkalmas rá, hogy a magyar gyermeket azzá teremtsé, amivé a jelen küzdelmeiben a jövő céljára lennie kell.

Tanítóink és tanáraink a martírságig megsemmisítik az idők változását és a hivatás próbáit. Az ő buzgóságuk, hűségük, áldozatkészségük nélkül kulturhajlékaink már rég összeomlottak volna. Csak végtelen türelmük, lemondásuk, az ügyvel való egybeforrásuk tette lehetővé, hogy a magyar felekezeti iskolák még működhetnek. Ha a saját anyagi érdekeiket nem rendelték volna alá a magyarság eszményi érdekeinek, ha sok nyomoruk panaszával árasztották volna el hatóságokat és nem a szellemi kincsek sokaságával növekedkeiket, ma már a magyar iskolázás romjain keseregheink. Tanítóink, tanáraink megtették kötelességüket, sőt többet tettek annál. Vértüket adták a magyar ügyért.

Meg kell azonban kérdeznünk, mindenki más is megtette-e a kötelességét, amivel a magyar iskolázás nagy és szent ügyének tartozik? Megtette-e kötelességét elsősorban a magyar társadalom? A legfőbb nemmel kell e kérdésre válaszolnunk. Iskola és magyar közélet hidegen, érzéketlenül állnak szemben egymással. Hiányzik a szeretet melege, az érdeklődés lendülete, az áldozatkészség tevékeny öröme. Az egyesek önmagukért való munkáján és törődésén túl semmiféle gond, aggodás, odaadás a fajért, a kultúráért, a jövőért. Csak az én gyermekem, s csak azért az egyért, a többi, a közösség már a szívekből kidobandó súlytöbblet.

Hol vannak társadalmi mozgalmak,

szervezkedések szegénysorsú magyar gyermekeink tanulásának előmozdítására? Hol vannak alapítványok, adományok, ösztöndíjak — egy-egy elhullatott sovány alamizsnát kivéve — tehetséges, továbbképzésre alkalmas ifjaink számára? Hol vannak a most megindult megragadó akción, a vendiákok gyönyörű kezdésén kívül a mindennapi intenzív érdeklődések, összeköttetések, törődő, támogató gondoskodások a magyar jobbmódúak, a szerencse által felkaroltak részéről?

Az új tanév küszöbén, amikor gyer-

meink friss munkakedvvel készülnek az iskolába, a szülők, a társadalom lelkét is friss tettvágyak, élő szeretetnek kell áthatnia. Többet és bensőbben, áldozatra készebben kell foglalkoznia az iskolával, amely az övé, amelyben az ő véreit további küzdelemre, a magyar faj életképességének elhatározó próbáira készítik elő. A magyar társadalomnak mindenütt meg kell szerveznie iskolatámogató szövetségét, mely állandó kontaktusban lévén az iskola vezetőivel, közvetlenül segítheti, erősítheti az intézetet és támogathatja ifjúságát.

A nagyhatalmak nem türik Spanyolország békebontó törekvéseit

GENF (A Brassói Lapok tudósítójától.) Spanyolország kilépése a Népszövetségből nagy izgalmat és felháborodást váltott ki és a Primo de Rivera elleni elkeseredés sürin nyílt kifakadásokban tört ki.

Jó forrásból származó hírek szerint a nagyhatalmak nem fogják szó nélkül tűrni

a diktátor szembefordulását a népszövetséggel és a közgyűlésen nyílt demonstráció készül a madridi kormány ellen, amely Németország belépésének pillanatát használta fel arra, hogy az európai nemzetek békebontó törekvésein rést üssön.

Teljes iskoláztatási szabadság helyett — pedagógiai hulladékok!

A decentralizált iskola-szabadság — Reménytelenül áll a magyar-zsidó tanulók ügye

BUKAREST (A Brassói Lapok munkatársától.) Az iskolaügyi probléma, mely heteken át hic Rhodus, hic salva-ja volt a kisebbségi magyar közvéleménynek, a látogatás szerint véglegesen de legalább is hosszú időre befejezést nyert. A közoktatásügyi kormány — sub rosa — kibocsátotta idevonatkozó rendeletét. Azt vártuk, hogy ez a rendelet a nyilvánosságnak fog szólni és felsorolja mindazokat az eredményeket, jogokat és utasításokat, melyeknek hiánya Románia iskolapolitikáját messzire alá helyezik a nyugati fejlődött pedagógiai rendszereknek.

Azonban ez a nyilvános rendelet elmaradt s helyette mindössze az egyes iskolai inspektorok kaptak közbe egy cirkuláret, melynek szövegét eddig még nem hízták nyilvánosságra. Annyi azonban ismeretes a tartalmából, hogy a minisztérium szabad kezet enged az inspektoroknak, hogy a szülők és tanulók iskolai kérvényeit saját hatáskörükben intézzék el.

vagyis a minisztérium egyelőre az iskoláztatási, illetve iskolaválasztási szabadság természetes joga helyett, egyénenkénti elbírálása szerint, pedagógiai hulladékokat, személyi kegyeket engedélyez.

A magyar közvélemény nagy várakozásai és eményei után azonban ajándék ez a közoktatásügyi cirkuláré. Nincsenek általános érvényű jogok és rendelkezések, melyekhez alkalmizkodhatunk és melyeknek teljesítését követelhetjük. Csupán kérvényezési szabadságunk van, de ezeket a kérvényeket bárkinék, bármikor, bármilyen indoklással joga van visszautasítani vagy olvasatlanul félredobni. A miniszter a fűgő kérdések egyetemes elrendezése helyett

decentralizálta az iskolaválasztás evét és esetleg rokon- vagy ellenszenvi hajlandóságok fogják eldönteni azt, hogy gyermekeinknek van-e joguk anyanyelvükhöz vagy sem.

— Messze tulmentünk azokon a hatásokon — mondotta néhány nappal ezelőtt a kormány egyik számottevő tagja — melyeket részünkre a Magyar Párttal kötött paktum előir Természetesen, ha a törvényes munka megindul, változtathatunk a dolgokon. De most már kötve van a kezünk...

Tehát a kormány a parlamenti szponra ígért a paktumba foglalt megállapodások teljesítését. A parlament megnyitásától csupán néhány hét választ el bennünket Várnunk kell, hogy a közoktatásügyi kormány legelső feladata lesz a kisebbségi iskolaügyi probléma megoldása. Hogy a paktum létező valami, vagy pedig csupán fiktív megállapodás rövidesen eldől azon hogy mit kapunk: pedagógiai koncot, vagy iskoláztatási szabadságot?

A magyar-zsidók ügye

Néhány héttel ezelőtt még úgy volt, hogy a magyar zsidó diákok ügye a legkedvezőbben intéződik el. Ehelyett e pillanatban a zsidó diákok problémája rosszabbul áll, mint valaha. A zsidó szülők kérvényeit csaknem kivétel nélkül elutasító végzéssel adják vissza a minisztériumban és ez az eljárás természetesen prejudikál a kerületi inspektorok döntéseinek is.

Jellemző arra hogy milyen reménytelen a magyar zsidók iskoláztatási szabadsá-

100 lej Zürichben nyitáskor
2.57 svájci frank

gának ügye a következő eset: Dr. Monori László zilahi ügyvéd kérvényezi a közoktatásügyi minisztériumtól, hogy Monori György nevű fiát beirathassa a zilahi ref. Wesselényi-kollégiumba. Kérését azzal indokolja, hogy az egész család anyanyelvén magyar felesége és fia nem is beszélnek más nyelven, tehát más iskolában fiának továbbiskoláztatása lehetetlen.

Jóllehet a kérvényt a Magyar Párt támogatja a minisztérium azzal adta vissza a folyamodványt, hogy a kizárólag magyarul beszélő Monori György csak zsidó iskolába iratható be.

Természetes, hogy az inspektorátusok elvi döntésnek veszik a felfőbb hatóságoknak ezt az elutasítását, így a zsidó tanuló ügye — legalább erre az évre — teljesen esélytelenül áll.

Miből épít a székely község bírója állami iskolát?

CSIKSZEREDA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népiskolákról szóló törvény kimondja, hogy a községek kötelesek állami iskolákat is építeni s azok fenntartásáról gondoskodni. A törvény végrehajtására azonban öt évi idő van engedélyezve. Az 1868. évi XXXVIII. magyar törvény másképp oldotta meg ezt a kérdést, amit jó lett volna a mi törvénykönyvünkbe is, mint logikust és mint a tulajdönti tisztelet átvenni. Eszerint a községek kötelesek iskolát állítani s arról gondoskodni, az állam, a hitfelekezetek és magánosok állíthatnak. Az iskola azonban mindig azé marad, aki azt építette. Ha szegény volt a község vagy a hitfelekezet, akkor az állam segítette. Az államnak erre fedezetül szolgált az 5 százalékos iskolai adó.

Az új román törvény alapján megindult a robot közmunka képében és az eddig ismeretlen megadóztatás azért, hogy az államnak iskolái legyenek.

De az iskola nem elég. Azt be kell burorozni, annak tanítóját fizetni kell, szolgát kell tartani, fűtéséről és világításáról is gondoskodni kell. Jó, ha mindezek közül a tanítót részben az állam fizeti, mert ennek is a lakásáról és annak fűtéséről a községek kötelesek gondoskodni.

És mindezekért a székelyföld igen sok községe a regáthól kapott olyan tanítókat és tanítónőket, akik szót sem tudván magyarul, viszont a gyermekek közül egy sem tudván semmit románul, a tanító tanítani és énekelni tanította őket. A nagydobba hírdetett kultúra így a rákka egy irányba, hét mérföldes csizmákka haladt.

Mindezeket jól tudta Demes Ferenc Csikszentimre érdemes és értelmes főbírája is. Csikszentimrének egyébként van két tantermes, szilárd anyagból épített szép iskolája és jó székely tanítója.

De hát hiba minden. A törvény azért törvény, hogy építs és fizess székely. Meg is jött a tanfelügyelőtől, hogy építsen a község ilyen, meg olyan épületet, mert hanem stb. Demes Ferenc bíró uram amugy is lutheránus módra megvakarta jobb kezével a bal fületővét és megírta a tanfelügyelő urnak, hogy:

— Tudomás és mihez tartás végett van szerencsém Tanfelügyelő ur szíves tudomására hozni, miszerint állami iskolai célokra értékes szántókat, kaszálókat és erdőt sajátítottak ki. Ezenkívül fizettük a kulturális adókat is. Múltan ezeket fölünk vették el, az ugyancsak itt építendő állami iskolai szükségletekre, s miután azokból ugylatszük stb. tisztelettel kérjük mindezeket és minden időkre vissza és mi az iskolát a kívánt módon meg fogjuk építeni.

Es azóta Demes uram és tanácsa várja a választ. De mi is.

Cs. P. J.

Radics örömmel üdvözlí a horvát-magyar barátságot

GENF. Radics István. Jugoszlávia delegátusa, a jugoszláv-magyar közeledésről a következőképp nyilatkozott: Boldognak érzem magam — mondotta — hogy a magyarok és délszlávok százados visszavonás után végre megértik egymást. A horvát nép különös örömmel ragadja meg a magyarok békejobbját. Remélem, hogy a közeledés gyümölcsei nemokára mutatkoznak s a két nép jó barátságának semmiféle sem fogja útját állani.

A „két husétel“ első napja Párisban

Halakkal és szárnyasokkal segítenek magukon az előkei vendéglők

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap lépett életbe a francia fővárosban a rendőrprefektus új rendelete, amely szerint a vendéglőkben csak kétféle husételt lehet felszolgálni és csak négyféle husételnek szabad az étlapon szerepeltetni, hogy a közönség abból választhasson. Az összes vendéglők megtartották az új rendelkezést, csak az egészen olcsó népszerű vendéglőkben vannak még mindig érvényben a hosszú étlapok, amelyek 15–20 husétel közül nyújtanak választást a közönségnek.

Ezek egyelőre még ilyenképpen működhetnek tovább, mert igazolják, hogy egy hétre előre megvásárolták már huskészletüket. A nagy luxusvendéglők azzal kárpótolják magukat, hogy halak és szárnyasokat találhatnak fel nagy tömegben, mert ezekre az ételekre nem vonatkozik a rendelet. Az egyelőre célja az lesz az új rendelkezésnek — mondotta az egyik nagy párizsi vendéglő üzletvezetője — hogy most kevesebb libamájpástétomot eke nek majd az egyes fogások között.

Olaszország és a magyar királykérdés

Olaszország „második külügyminiszterének“ érdekes nyilatkozata

GENF. (A Brassói Lapok munkatársától.) A Nemzetek Szövetségének ülésére alkalmából Genfben tartózkodó külföldiek között van Francesco Coppola, Mussolini legbizalmasabb barátja, ki két esztendővel ezelőtt Olaszországot képviselte a Nemzetek Szövetségénél. A kiváló olasz politikus, akit nagy befolyása és tekintélye miatt Olaszország második külügyminiszterének neveznek, egyik legkiválóbb szakértője a békeszerződéseknek. Coppola külügyi kérdésekben olyan tekintély, hogy az olasz külügyminisztérium soha sem dönt közép-európai kérdésekben az ő véleményének kikérése nélkül.

Francesco Coppola beszélgetést folytatott egy magyar újságíróval a magyar kérdésről és ennek rendjén a többiek között így nyilatkozott:

— Nagyon jól ismerem a magyar politikai viszonyokat és tudom, hogy az ország legnagyobb problémája ma a királykérdés. Egy ország belügyeibe senki sem avatkozhat, legalább is szerintem a tapintatlanságon túlmenő jogtalanság belügyi dolgokban pressziót gyakorolni.

Éppen ezért helytelennek és jog-

talantnak tartom azt az álláspontot, amely úgynevezett defenzív okoknál fogva becszól a magyar királykérdés ügyébe.

Az olasz politika nagyon helyesen ezt az elvet követi és

nem hiszem, hogy csak egy olasz politikus is akadna, aki tiltakoznék például egy Habsburg-restauráció ellen. Véleményem szerint egy Habsburg-király semmiféle veszélyt sem jelentene Közép-Európára.

Ha van veszély, akkor ez megvan a király nélkül is, tehát teljesen mindegy, hogy ki áll az állam élén. Sőt tovább megyek és kijelentem, hogy még a monarchiának, azaz Ausztria-Magyarországnak felélesztése sem lenne véleményem szerint veszélyes, bár tudom, hogy ez a restauráció sohasem fog bekövetkezni. A régi monarchia fenyegető hatalmával mindig súlyosan nehezedett Olaszországra, de ennek ellenére sem hiszem, hogy egy ilyen dualisztikus kísérlet ma olasz részről akadályokba ütközne.

Abd el Krim jókat nevetett a franciák győzelmi szikratáviratain

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Echo de Paris Abd el Krim emlékiratainak közlését kezdte meg. A mai fejezet a riff törzsek katonai felszereléséről szól és a marokkói francia hadvezetést gunyolja. Azt állítja Abd el Krim, hogy állandóan csak 3000 főnyi sorkatonaság fölött rendelkezett, ezeket a katonákat kitűnő zsolddal fizette és 90.000 fegyverbíró harcosa volt, akik közül szükség esetén hívott a harctérre megfelelő számú csapatokat. Lőszerekben mindig bővelkedett. A spanyolok sűrű vereségei alkalmával sok ezer fegyvert, municiót és háromezer hadifoglyot ejtett zsákmánnyul.

különösen nagy tömegben volt gyorstűzelő ágyuja,

mert ezeket még a francia hadsereg ki-mustrált készleteiből vásárolta össze és gránátokat akár magam adhattam volna el — mondja Abd el Krim.

— Közvetlenül a franciákkal kitört háború előtt Párizsból nagy tömeg telefonanyagot kaptam és két repülőgépet — írja tovább a riffek vezére.

A hadirepülőgépekről, mint fegyvernemről, nem nagy a véleményem.

Az ellenséges repülőrajok eleinte némi kárt tettek embereimben, de mikor a riffek megtanulták, hogy hogyan lehet vé-

dekezni, kárba vesztett minden bomba, amit a francia és spanyol hadirepülőgépek ledobtak.

A legnagyobb öröömöm a háború alatt a dróttalan telefonozás volt és sok mulatságot szerzett nekem

Sokat nevettem az ellenséges főhadiszállás szikratáviratain, amelyeket a riffek hadjáratáról világgyá kürtölt, csupa vad hírt, amiket a fantázia talált ki, így például azt is, hogy sőgoromat, úgynevezett külügyminiszteremet, ágyú elé költtettem s így pusztítottam el. Az ellenség szikratáviratai kivétel nélkül hazug híreket továbbítottak s én ezt már megszoktam, de mégis megjártam egyszer, amikor hitelt adtam annak a dróttalan jelentésnek, amelyet az ellenséges hadiszállás — a riffek győzelméről küldött. Ez sem volt igaz.

Unneplik Mussolini megmenekülését

ROMA. Mussolininek az ellene intézett bombamerényletből való szerencsés megmenekülése alkalmából Olaszország és a gyarmatok minden városában gyűléseket, felvonulásokat tartanak. Az olasz sajtó azt a követelést hangoztatja, hogy Franciaország szolgáltassa ki az olasz politikai menekülteket.

Megválasztották az aradi községtanácsot

Öt szocialista tanácsosa is lesz a városnak

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Reggel nyolc órától este hat óráig Aradon megválasztották az új községtanácsot. Mivel a Magyar Párt a Parabás Béla ügye miatt passzivitásban maradt, a korábbi nagy érdeklődés hiányzott. Az eredmény a kormánypárt mögött levő szövetség győzelme. A kormány 3655, a szocialistapárt 2539, a kuzistapárt 1418 szavazatot kapott. Az előkészítés, a sajtó erőszakos elhallgattatása miatt önkényes volt. Számos szavazó azt hitte, hogy a Magyar Párt is képviselve van a közös listában. Szombaton

a szocialista lista 24 jelöltjét tartóztatta a sziguranca.

Többek közt Fáskerty Tibor hírlapíró is, s bár érdekében az aradi újságírók közbenjártak, »államérdek« címén fogva tartják. A hatóság eljárása ellenére

mégis öt szocialista tanácsos bekerül a város parlamentjébe.

Az új polgármester dr. Angel István. Boneu prefekt, akit a napokban bal-esel ért, hordágyon vitték az urnához.

2) A kevésbé tehetős polgárság és tisztviselők építkezési lehetőségének előmozdítása érdekében olcsó kölcsönök nyújtása, s e célból a szükséges pénzintézetek, nemkülönben beszerzési központok létesítése.

3) Városítás: A városok modern fejlesztése a létesített kamarák javaslatainak és szakértői véleményének figyelembe vételével.

Egyéb sérelmek

Dr. Kiss Géza előadó határozati javaslataiban a földművelésügyi minisztériumtól kéri a telepitetlen telkek kisajátítására irányuló intézkedések azonnali felfüggesztését.

Dr. Metes Péter előadó részletesen ismerteti a telekkönyvek tökéletes rendbehozásának szükségességét és a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Kéri az igazságügyi minisztériumot, hogy a tulajdonjog és hitei biztosításáért szíveskedjék intézkedni, hogy Kolozsváron a telekkönyvek összhangba hozassanak a tulajdon realis állapotával, e rendeltetvének a tagosítás befejezését a telekkönyvek átállítását és 10 ezer darabnál több hátralékban lévő akta elintézését.

A tulajdonosok készek e célból anyagi áldozatokat is hozni, viselven a költségeket a területek nagysága és értéke szerinti arányban.

Ugyanezen intézkedések teendők a más hasonló helyzetben lévő városokban is.

Dr. Maksai Aron előadó a községi házadók azonnali revízióját kéri a belügyminisztériumtól. Felolvassa határozati javaslatát, melyben kéri a belügyminisztert, hogy utasítsa az összes városi tanácsokat, hogy az évi költségvetésből csak a rendes kiadások fedeztessenek az általános bevételekből, az új befektetések pedig részben a múlt évek fölöslegeiből, részben pedig kölcsönök útján lesznek fedezve.

Csak ezen kölcsönök amortizációja legyen felvéve a rendes kiadások közé.

A községi vállalatok költségvetései az uzualis kereskedelmi elvek szerint állítsanak és nem a monopol által nyújtott eszközök segítségével.

Ezen vállalatok vezetői azok, akik a vállalat által megkívánt képzettséget bírják.

Utasítsanak továbbá a községi tanácsok, hogy a költségvetések a törvény által megjelölt szakbizottságok előtt tárgyalassanak és ezután a végleges tanácsi jóváhagyás előtt legalább 30 napig legyenek közszemlére kitéve.

Ezután Paraschivescu Borsie bukaresti kiküldött egységesebb munkára hívja fel az ország háztulajdonosainak képviselőit.

Brassó szolidaritása

Copony Traugott és Vlaicu Arsenie brassói kiküldöttek a háztulajdonosok küzdelmének egységes frontját dokumentálják. Kijelentik, hogy a brassói háztulajdonosok mindenben egyetértenek a kongresszus határozataival és azokhoz hozzájárulnak.

Felszólaltak még ezután: Pavelescu Dimó, dr. Miron Justin és Szász István, akik minden kijelentésükkel a háztulajdonosok országos szövetségének teljes egyetértését és egységes munkáját hangsúlyozták.

A kongresszus ezután a határozati javaslatokat egyhangúlag elfogadta, melyekről táviratilag értesítették Goga belügyminisztert, Cudalbu igazságügyminisztert és Garoflid földművelésügyi minisztert. Táviratilag egyben a kormány összes tagjainak sürgős közbenjárását kérték. Végül hódoló üdvözlését fejezte ki a kongresszus Ferdinánd király öfeiségének.

A gyűlést délután fél három órákor Costescu kapitány, bukaresti kiküldött zárta be frappáns szavakkal, mely után bankett volt a vendégek tiszteletére.

A lakások azonnali felszabadítását kéri a háztulajdonosok

A háztulajdonosok kolozsvári országos kongresszusa

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A háztulajdonosok országos kongresszusa vasárnap délelőtti 11 órákor kezdődött a kolozsvári városháza nagytermében. A kongresszus megnyitását 10 órára jelezték, az ország minden részéből egybesereglett delegátusok pontosan meg is jelentek, azonban a polgármester késelt. A gyűlés a polgármester távollétében vette kezdetét. A megnyitó beszédet Cosma János dr. királyi közjegyző a kolozsvári háztulajdonosok szövetségének elnöke tartotta. Üdvözölte az erdélyi és a többi országrészből érkezett számos delegátust. Emelkedett hangú beszédében a »justitia est regnum fundamentum« elv érvényesülését hangsúlyozta s rámutatott arra, hogy az államnak elsőrangú érdeke, hogy a lakáskérdés végre kielégítő megoldást nyerjen. A közhivatalnokokat senki sem akarja az uccára tenni, de a többi katagória lakását szabaddá kell tenni, mert a szabadforgalomból nagyobb jövedelem, ebből nagyobb adó származik és az állam az így nyert bevételt lakásépítésre kell fordítsa.

Ezután Fekete Nagy Béla, nyug. polgármesterhelyettes, magyar nyelvű üdvözölte a megjelenteket. Eies szavakkal kelt ki különösen a rekvirálás ellen, amelynek módszere bolsevista jellegű és a kongresszus teljes helyeslése között követelte a rekvirálás egyszerűsítésére való beszüntetését. Ismerteti a kongresszusra váró feladatokat.

Most a kongresszus tisztikarának megalakítására kerül a sor, előzőleg azonban Cosma dr. üdvözli a sajtó képviselőit és különös köszönettel emeli ki, hogy az újságírók, akik között aligha akad háztulajdonos, az objektív igazság hangján foglalkoznak a lakáskérdéssel és nem egyoldajuan.

A kongresszus tisztikara

A tisztikart ezután a következőképpen alakították meg:

Elnök: dr. Cosma János (Kolozsvár), elnökhelyettes dr. Fekete Nagy Béla (Kolozsvár). Társelnökök: Bustya Lajos (Marosvásárhely), Cioban Pompei (Temesvár), Copony Traugott (Brassó), Cap. H. Costescu (Bukarest), Gyalokay Sándor (Kolozsvár), Jemna György (Csernovic), dr. Miron Jusztin (Arad), Paraschivescu Bossie (Bukarest), Udresti Dumitru (Kisenev), Schwartz Izidor (Nagyvárad).

Alélnökök: Fischer László (Marosvásárhely), dr. Lengyel Zsigmond (Nagyvárad), Mudra Lajos (Marosvásárhely), Neamtzu Valér (Csernovitz), Pavelescu Dimó (Bukarest) és Vlaicu Arsenie (Brassó) Főtítkár: Jahoda O. Károly (Kolozsvár).

Títkárok: dr. Görög Aladár (Marosvásárhely), dr. Steinitzer Pál (Arad), dr. Ziske Viktor (Brassó) és Zsombori László (Kolozsvár).

Hitelesítők: Gross Frigyes (Kolozsvár) és Jakobán tb. őrnagy.

Üdvözlések

A tisztikar megalakítása után Jahoda títkár felolvassa a nagyváradi ügyvédi kamarának és a háztulajdonosok szövetsége bukaresti csoportjának üdvözlő táviratát. Majd a Bánság, Besszarabia, Bukovina és az ókirályság kiküldöttjei szölk a kongresszus nagyfontosságáról. Különösen mély hatással volt a nagyszámú jelenlévőkre Cap.

Costescu N. bukaresti kiküldöttnek frappáns beszéde.

Kolozsvár városi tanácsának a nevében Tuffli Richárd tanácsos üdvözli a kongresszus tagjait.

Roham a lakásbérletek meghosszabbítására és a rekvirálás ellen

Az üdvözlő beszédek után az indítványok kerültek sorra. Elsőnek dr. Bartha Ignác előadó ismerteti részletesen a háztulajdonosoknak éveken át tartó nehéz küzdelmét. Kifejti, hogy 12 év óta a tulajdonjog korlátok közé szorult s ezen idő alatt a különböző lakbérleti törvények különféle változatokon mentek át. A legégetőbb kérdés most a tizenegyedik órában a lakásforgalom teljes szabaddá tétele és a szabad szerződés kötési joga. A háztulajdonosok nem a köztisztviselők ellen, hanem az ő érdekükben is harcolnak. Munkájukhoz azonban az állam támogatása is szükséges.

Felolvassa határozati javaslatát, mely kéri a kormányt, hogy a lakbérletek meghosszabbítását tárgyzó törvény azonnal helyeztessék hatályon kívül és ismertessék el a bérletekre vonatkozó abszolút szerződés kötés szabadságát. A gazdasági valamint társadalmi élet összes terein már érvényesülő normalizálódás élve nyerjen teljes elismerést a bérleteknél is.

Dr. Blaga Aurél előadó a rekvirálásokról és az ezzel kapcsolatos sérelmekről beszél. Határozati javaslata a következő:

A kongresszus kéri az országbeli összes háztulajdonosok, különösen a csatolt területek háztulajdonosai nevében, hogy minisztertanácsi határozattal azonnal hatályon kívül helyeztessék a 2345. számú 1923. évi okt. 5-én kelt és a 152-ik sz. Monitoru Oficialban okt. 10-én közzétett minisztertanácsi határozat, továbbá a rekvirálás, mely ugy a háztulajdonosok, mint a lakók türelmét végtelenségig fokozta, azonnali megszüntetését.

Háztulajdonosok kamarája

Dr. Spitzer József előadó szerint a háboru befejezése után az összes nyugati államok megtalálták a lakásforgalom helyes megoldásának módját. Határozati javaslata a következő:

A háztulajdonosok kongresszusa kéri a kormányt, hogy a háztulajdonosi kamarák létesítése iránt a szükséges intézkedéseket tegye azon célból, hogy miként az iparosok, kereskedők, valamint mezőgazdák érdekei kamarák felállításával biztosítottak, ugy az állam legerősebb és legbiztosabb támaszát képező polgárság, a háziurak érdekei és hasonlóképpen háztulajdonosi kamarák létesítése által törvényileg biztosítsanak. A háztulajdonosi kamarák hasonlóképpen, miként a létező ipar és kereskedelem, valamint mezőgazdasági kamarák ugyancsak egy kamarák szövetségét Bukarest székhellyel szervezzenek, mely szövetségnek, mint a kamarák legfőbb szervének a kamarákkal együtt az általános érvényű és az eddigi kamarai törvényekben meghatározott s a háziurakat is érintő egyetemes érvényű feladatok mellett különösen a következő feladatokat kell megvalósítani:

1) A városi háztulajdonosok érdekeinek védelme,

Rendkívül érdekesítő detektív regényt közöl a

Detektív Sorozat

legújabb (14.) száma:

Richard Landford:

Amig az álarc lehull

Szerelem, leányrablás, titokzatos bonyodalmak és frappáns kibontakozás.

Ára csak 15 lej.

Kapható a »Brassói Lapok« minden árusítójánál.

Tüntetés a bécsi román követség előtt

Elégtételt kér a román követség

BECS. (A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) Kellémtelen incidens zajlott le tegnapelőtt részint a bécsi román követ iródtáján részint a követség épülete előtt.

A bécsi munkások nevében egy husz tagú küldöttség kért a minap kihallgatást a román követtől. A követ értesítette a munkásokat, hogy rendelkezésükre áll mire a huszas munkásbizottság megbízásából négy üzemi téniszes megjelent a követ előtt, míg a többiek a követség épülete előtt, az utcán várakoztak. A deputáció egyik tagja a bécsi munkásság nevében tiltakozott a kommunis ták fogvatartása ellen Romániában és még kérte a követet, hogy ezt a tiltakozást közölje az Averescu-kormányval.

A követet szemmel láthatólag igen kinosan érintette a szokatlan demonstráció és azt válaszolta, hogy a tiltakozást nem veheti tudomásul, ha azonban a bécsi munkásság a deklarációt el akarja juttatni a bukaresti kormányhoz, úgy ezt megteheti a szokásos diplomáciai úton, a kancellári hivatal, illetőleg a bukaresti osztrák követ közbenjárásával. A munkások tudomásul

vették a követ választát és eltávoztak.

Amikor kiléptek a követség épületének kapuján és be akartak számolni a várakozó társaiknak, egy rendőrtiszt igazolásra szólította fel őket. Az egyik munkás erre erőlyesen megkérdezte a rendőrt, hogy kinek a megbízásából akar igazoltatni?

— A román követ megbízásából! — hangzott a felelet.

— Magát az osztrák nép adójából fizetik, semmi köze a román követnek, aki nem felsőbb hatósága Magának. — vágott vissza a munkás.

A rendőr erre zavarba jött és a portás utján kihívta a román követség egyik tisztviselőjét. A kihivatott követségi tisztviselő zavarba jött, amikor értesült a történetről és közölte a rendőrrel, hogy a román követségnek nincsen semmi megjegyezni valója.

Ertesüléseink szerint a tüntetésre Tkacsenkó Besszarábiai kommunistavezérnek a börtönben való halála szolgálta közvetlen okot. A román követség elégtételt szándékozik kérni az osztrák kormánytól.

25.000 éves női szobrot találtak Ausztriában

Mammut-agyarból faragták, jáspis-vésővel

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Dr. Bayer József, a bécsi Természettudományi Múzeum történelmi osztályának igazgatója fáradságtalanul folytatja ásatásait Löss-Willendorff környékén a Wachauban, amelyeket még 1908-ban kezdett meg. Akkor ősszatok, mammutok és más állatok csontjait hozta felszínre, továbbá kőből készített szerszámokat és egy női szobrot. Ez a szobor a Willendorfi Vénusz nevet kapta.

Most egy második női szobrot sikerült napfényre hozni, amely

nem mészkből van faragva, mint az első, hanem elefántcsontból, vagy mammut-agyarból.

A szobor mellett megtalálták a vésőt is, amelynek anyaga jáspis. Ezet dolgozott a történelmi előtti időszak művésze. A szobor karcu alakú, az arc szépen van faragva, a meli teljesen hiányzik a szoborról, amelynek magassága jóval nagyobb, mint minden eddigi jégkorszakbeli faragvány.

Bayer rájött, hogy ez a csontszobor a jégkorszak utolsó periódusából való, tehát körülbelül 20—25000 éves, vagyis hétszerre is régebb, mint Tutankhamen fáraó sírja. Holland és amerikai műgyűjtők nagy összeget ajánlottak fel Bayer tanárnak, hogy folytassa ásatásait, de azt akarják kikötni, hogy a leletek harmadrésze őket illesse.

Tiltakozó kongresszus a lakbérleti törvény megszüntetése ellen

Legalább 1932-ig maradjon érvényben a törvény hatálya

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A temesvári lakbérlet védegyesületének kezdeményezésére az aradi, nagyvárad, szebeni, brassói és csernoviczi lakbérlet küldöttei jelenléteben kongresszust nyit meg melyen a lakbérleti törvény megszüntetésének terve ellen foglaltak állást. Diszelnök Logojan tábornok (Nagyszeben), elnökök: Avramescu (Arad), Bartha Károly (Brassó), dr. Rozvány (Nagyvárad), Légrady István (Temesvár). A kongresszuson megjelent Dobosan főpolgármester is. A királynak üdvözlő táviratot küldtek. Rozvány az építkezésekről, lakásvédelemről beszélt. A külföldön nagy állami építkezések vannak, azonkívül további hét évre meghosszabbították a lakbérleti törvényt. Követeli, hogy nálunk legalább 1932 május 1-ig hosszabbítsák meg a törvény hatályát. A városoktól megkövetelendő, hogy építkezzenek. Lakbér felemelés esetén az emelés építkezési alapra menjen és ne a háztulajdonosoknak. A város az üres telkek után szedessen adót az építési alap gyarapítására és a költségvetésben is szavazzon meg egyösszeget erre a célra. A bankok és a vállalatok a törvény értelmében tényleg szoríttassanak rá, hogy építsenek.

Novák Traján (Temesvár) követeli, hogy azokat a házakat, melyekben nem maga a tulajdonos lakik, sajátítsák ki. Légrady követeli, hogy a törvény előkészítő bizottságába a kongresszusból két tag bejusson. Dr. Zeiner (Arad) indítványozza, hogy a lakók szövetségét országosan szervezzék meg.

Délután dr. Vadász (Arad) arról beszélt, hogy városunként lakásépítészvétségeket kell létesíteni. Bartha követeli, hogy a városok szabályrendelileg állapítsák meg, mennyi maximális összeget szabad kérni egy lakásért. Kimutatja, hogy míg Franciaországban a törvényt hét évre hosszabbították

meg és a béreket csak 120 százalékkal emelték, nálunk már egy év alatt megszűnik a törvény és ezer százalékos lesz az emelés. Weber szerkesztő (Csernovic) szerint előbb építsen az állam, s csak azután építse le a lakvédelemet. Roznovan (Csernovic) a lakók internacionáléjának a megszervezését tartja szükségesnek. A vezetőség az elhangzott javaslatokat és követeléseket memorandumba foglalja és terjeszti az igazságügyminiszter elé.

A temesvári tanügyi főigazgató nem akar a törvényhez alkalmazkodni

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Petrovici tankerületi főigazgató elrendelte, hogy a temesvári katolikus iskolákba nem szabad más vallású gyermeket fölvenni, még ha magyarok is volnának azok. Mivel ez az intézkedés törvénytelen a főigazgatónak erre a jogtípró rendelkezésére Tornya Gyula képviselő a közoktatásügyi miniszternek személyesen egy kérvényt adott át, amelyben a sérelem orvoslását kérte.

A miniszter ezt írta a kérvényre: Főigazgató ur alkalmazkodjék a törvényhez.

Petrovici elolvasva a figyelmeztetést, kijelentette, hogy a miniszter úgy látszik nem ismeri a helyi viszonyokat, ahol az állami iskolában magyar tagozat van. A más vallású magyar gyermekeknek oda kell járniuk. Végre aztán mégis beleegyezett, hogy a piarista gimnázium más vallásúakat is fölvehessen, de az elemiben és a polgári iskolában tiltó rendelkezését tovább is fenntartotta.

Tornya képviselő a közoktatásügyi miniszternek panaszhangu táviratot adott fel az önkényes főigazgató ellen.

Briand és Stresemann poharat koccintottak

A népszövetség tagjainak a barátságára

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az a meleg és barátságos hangulat, mely Briandnak válaszában Stresemann beszédére a Népszövetség közgyűlésén kifejezést nyert, még melegebbé és barátságosabbá vált a genfi sajtólapoknál, ahol a német külügyminiszter pezsgős pohárral a kezében reflektált Briand üdvözlő szavaira. Azt mondta Stresemann, hogy francia kollegája beszédében legerősebben az a passzus ragadta meg, mely azt mondja, hogy Franciaország és Németország hősiessége és személyes bátorság dolgában annyira dicsőek voltak, hogy a jövőben minden téren mérkőzhetnek egymással a jövő dicsőségéért. Brianddal kíván koccintani a Népszövetség valamennyi tagját egybefoglaló barátságra.

Stresemann a jelen voltak viharos tetzése közt ment poharával Briandhoz, aki felelőre eléje jött és koccintott a német külügyminiszterrel. A többi államférfi is felkelt és sietett koccintani Stresemannal.

Goldis utóda Radulescu Motru egyetemi tanár lesz?

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Politica, Petrovici közoktatásügyi miniszter lapja úgy értesült, hogy Radulescu Motru egyetemi tanárt fogják kinevezni a távozó Goldis Vasi kultuszminiszter helyébe.

A közmunkaügyi miniszter felülvizsgálta az utakat

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Meissner közmunkaügyi miniszter néhány fővárosi újságíró előtt kijelentette a szállítási viszonyok problémájával kapcsolatban, hogy ezt a problémát az országutak jókarba helyezésével igyekeznek megoldani. Így a miniszter jelenleg megvizsgálta a Predeal—törösvári utat, mely még befejezetlen. Jelenleg kétszáz katona dolgozik rajta. Ezt az utat a tavasszal fejezik be. A Brassó—Rozsnyó—törösvári utat is megvizsgálta a miniszter s elsőrangú utnak találta, amely bármilyen szállításra alkalmas. Az ősszel különben a parlament elé terjeszti az utak rendszéről szóló törvényt, mely az országutak építésével foglalkozik.

Forr-
Frés-
Furó-
Gáz-
csövek

vasból, acélból (Mannesmann), öntöttvasból, ólom-
ból, vörösrézről és ónból.

Armaturák és fittingek

vasból, rézből és óomból.

Fayence csempék

falburkoláshoz.

Garvens-féle **SZIVATTYUK,**

Allweiler

Egészségi berendezések:

fürdőkádak, fürdőkályhák, klosették, mosdók

WEISZ MANFRED RT. CSEPEL,

csőhenger művénak bizományi raktára:

Schillinger András

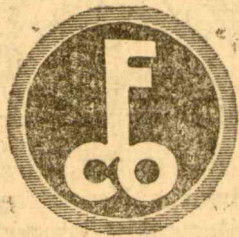
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 47. 2290

A Viitorul újra denunciál

A Brassói Lapokon keresztül szeretné kompromittálni a mostani kormányt

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Viitorul című liberális újság megváltozott szokásához híven, ismét denunciálja a Brassói Lapokat. Amikor cikkünkkel a melyben azt kívántuk, hogy a magyarajku katonák a román hadseregben szolgálaton kívül nyelvüket szabadon használhassák és arra utaltunk, hogy külön szervezett magyar ezredet magyar szolgálati és vezényleti nyelvvél Románia hadseregét még erősebbé tennék, irredentizmusnak hirdeti s ügyesség után kiált. Persze a Viitorulnak nem áll érdekében tudomásul vennie, hogy az amit a román hadsereg és Románia javára kívánunk az minden más lehet, csak nem irredentizmus. Nem egy cikkünkben fejeztük ki már teljes lojalitásunkat és tiszteletünket az ország rendjét és biztonságát védő román hadsereg iránt, de ez a lojalitás sohasem lehet akadály annak, hogy haink sorsát a hadseregben ne kíséreljük figyelemmel és megértséggel követni. Ha akár a törvény, akár a humanizmus, akár magának a hadseregnek az érdeke, nemely téves rendszer, helyi elfoglaltság vagy előítélet által érintve van, ilyen kötelességgé vált jogot gyakoroltunk akkor is, mikor szóvalattuk, hogy a magyar önkéntesek minő hátrányokat szenvednek, amikor előzetes rományulva vizsgát kell tenniük és egy vagy két évig válságos bizonytalanságban élnek, s amikor nagyobb szabadságot kívántunk magyar ifjainknak nyelvük használatában. Elfoglaltság és jóhiszeműség ezen fenn sem akadhat csak korlátoltság és rosszakarát.

Egy másik denunciáló közleményében, mely szintén hajánál fogva előrántott vád, hogy a jelenlegi kormánynak kell megmondani, hogy a Viitorul azt írja, hogy a Brassói Lapokkal melyet Budapest tart ki, s mely nem tartozik a sajtó körébe, nem polemizál. Ez utóbbi miatt esőppet sem szomorkodunk, ellenben, ha a Viitorul csak annyit kapna a liberális párttól, mint mi Budapesttől nem volna alkalom többé bennünket denunciálni. Mi onnan nem kapunk és nem kaptunk semmit de a Viitorul létezésében sok része van annak a rengeteg sok pénznek, amit a liberális urak a romániai magyarságtól különböző utakon és módokon szerzett.

Ez a jel

kiváló minőségű gyártmányaink minden egyes darabján látható. A nagy keresletnek megfelelően naponta nagy mennyiségű új

jumpert pullovert

és más kötött árut gyártunk, melynek következő előnye van:

**Külföldi minőség
Belföldi árak**

**GEORG FOITH & Co.
Brassó.**

A Brassói Lapok hirdetéseit naponként százezer ember olvassa

Döntött a belügyminiszter az erdélyi köztisztviselők fizetésemelésének ügyében

A 15 százalékos emelést az 1924. évi magyar fizetés alapján utalják ki — Már ezen a héten megkezdik a kifizetéseket

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes, hogy a belügyminiszterium, valamint az erdélyi városi és megyei tisztviselők között már régebben vita folyik a legutóbb engedélyezett 15 százalékos fizetésemelés folyósításának mikéntje fölött. Ugyan is a kormány álláspontja az volt, hogy az emelést az 1914. évi ókirályságbeli fizetések alapján számítja és utalja ki, — a tisztviselők kar ezzel szemben ragaszkodott ahhoz, hogy az emelés az aranyvalutas magyar fizetések alapján történjen. A két emelési módozat rendkívül lényeges anyagi különbségeket jelent s éppen ezért az erdélyi tisztviselők között nagy konsternációt keltett Manoiescu államtitkárnak az a minapi rendelete, mely a régi kulcs alapján, csupán a törzsfizetés és a gradáció figyelembevételével, rendelte el az emelés kiutalását.

Tegnap a belügyminiszteriumban ankét volt, melyen megjelentek az összes erdélyi megyék és városok főbb tisztviselői. A belügyminiszterium a saját hatáskörébe tartozó

városi és megyei tisztviselőkkel kapcsolatban kimondotta, hogy

a 15 százalékos emelés az aranyvalutas magyar fizetés alapján utalandó ki, még pedig azonnal.

Az emelés kiszámításánál nemcsak a törzsfizetést és a gradációt, hanem a családi pótlékot és a lakbért is tekintetbe kell venni. Az emelés három hónapra visszamenőleg az összes jogosult tisztviselőnek kiutalandó.

A belügyminiszterium felhatalmazta az illetékes hatóságokat, hogy a jutalékok kifizetését haladék nélkül, még a miniszteri approbáció megtörténte előtt megkezdhesék.

Az erdélyi tisztviselők szempontjából a miniszteriumnak ez az elvi és gyakorlati állásfoglalása rendkívül jelentőséggel bír, mert egyrészt prejudikál a többi miniszteriumok döntésének, másrészt eldönti a következő évben esedékes fizetésemelések módját is.

Sulyos vasuti katasztrófa történt Bukarest mellett

A temesvári gyors összeütközött egy személyvonattal — Öt halott, 29 sulyos sebesült

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap, vasárnap reggel borzalmas összeütközés történt a bukarest-temesvári vonalon, nem messze Bukaresttől Contesti állomás mellett. A temesvári 101. számú gyorsvonat, mely reggel pont nyolc órakor indult el az északi pályaudvarról.

összeütközött a 132. számú személyvonattal,

amely Campulung felől jött.

A gyorsvonat 8 óra 10 perckor robogott át Contesti állomáson, ahol a személyvonattal találkozása van. A személyvonat azonban néhány percet késett és a gyorsvonat vezetője csak ezután vette észre, hogy a személy még nem érkezett be. Mikor a gyors az állomáson áthaladt szemben találta magát a személyvonattal mire lassítani kezdett és vészjeleket adott le, úgy, hogy az utasok egy része kiugorhatott a vonatból.

A személyvonat azonban teljes sebességgel robogott és pillanatok múlva bekövetkezett a katasztrófa.

Az összeütközés ereje borzalmas volt. A két mozdony pozdorjává tört, a személyvonat három kocsija, a podgyász-

kocsi és a sziguranca külön kocsija szintén megsemmisült. Az utasok között leírhatatlan pánik keletkezett és az is növelte a rémületet, hogy nem volt orvos, aki a sebesültek segítségére sietett volna. Fél óra múlva kezdtek a mentéshez és a romok alól

három holttestet huztak ki.

A halottakat agnoszkálni sem lehetett, mert fejük a felismerhetetlenségig összezúzódott. Eddig

huszonkilenc sulyos sebesültet

szállítottak be a kórházba, akik közül kettő még az uton meghalt, négy pedig haldoklik.

Bukarestből azonnal bizottság ment a szerencsétlenség színhelyére és megállapították, hogy a katasztrófát a személyvonat fékjenek elromlása okozta. A temesvári gyors utasai legnagyobb részt aradi és temesvári emberek voltak, ezek közül azonban csak néhányan szenvedtek jelentékeny sérüléseket.

A temesvári gyorsvonat utasai még a helyszínén hatezer lejt gyűjtötték össze a vonatvezető részére, akinek lélekjelenléte akadályozta meg a még sulyosabb kimeneteli katasztrófát.

Az új görög kormány nagylelkű

ATHEN. A kormány elrendelte, hogy a legutóbbi forradalmi események miatt letartóztatott Vozilis volt minisztert, két újságíró és több polgárt bocsássák szabadon.

Újabb sajtóbotrányok Bécsben

Zsarolással vádolnak két lapot
A Die Stunde új botránya

BÉCS. (A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) Ugy látszik már, nincsen hét bécsi sajtóbotrányok nélkül. A most lefolyt hétnek is két sajtóbotránya van.

A burgenlandi tartományi kiállítás megnyitására a kismartoni polgármester a meghívott vendégek előtt kifejtette, hogy két bécsi napilap kiküldött munkatársai meg akarták zsarolni. A fellelő újságírók között nagy izgalom támadt és követelték, hogy a polgármester ne eze meg a szóban forgó lapokat. A polgármester erre közölte, hogy a kormány felhivatalosa, a »Reichspost« és a legna-

gyobb példányszámban megjelenő napilap a »Volkszeitung« akarták megzsarolni a kiállítás rendezőségét.

A másik botrány hőse újra a »Die Stunde«.

A »Die Stunde« egyik munkatársa, a Budapestről emigrált Frank László dr. több cikket írt egy gyilkossággal kapcsolatban és egy kórházi ápolásban levő rokkantát vádolt meg a tett elkövetésével. A rendőrség ebben az irányban is kiterjesztette a nyomozást, de már az első órákban nyilvánvalóvá lett, hogy a »Die Stunde« szenzáció-hajhászásból, minden alap nélkül hurcolt meg egy ártatlan embert. Az alapítvánnyal gyilkossággal vádolt rokkant mostan bűnvádi feljelentést tett Frank László dr. ellen. Néhány bécsi lap foglalkozik az ügygel és felmenti, hogy a »Die Stunde« ugyanezen munkatársa már tavaly, egy belgrádi elűnés kapcsán hasonló lelkiismeretlenséggel »saját, külön nyomozása« alapján gyilkossággal vádolt meg egy tisztességes bécsi családot.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók. Hirdetéseket vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók. A *-gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egybeült 6 lej értékű valuta.

Szerda, szeptember 15.

Kat.: Mária 7 főd. — Prot.: Nikodém. — Görög: Filoteusz. — Izr.: 5637 Thisri 7. — A nap: 5.58—19.25. — Időjárás: Zivatarra hajló meleg idő várható, helyenként esővel.

— **Változások a bukaresti német követségen.** Bukarestből jelentik: Freitag bukaresti meghatalmazott német minisztert Berlinbe a külügyminiszteriumba rendelték vissza, helyébe a dániai német nagykövete nevezték ki Bukarestbe.

— **Felépült az új magyar csillagvizsgáló.** Budapestről jelentik: A háború után Magyarország elveszítette egyetlen modernül berendezett csillagvizsgáló intézetét, az ógyallait. Nyolc esztendő múltán óriási anyagi áldozatok révén sikerült a Svábhegyen fölépíteni a magyar csillagászat új otthonát. Az új csillagvizsgáló Schwalb Gyula helyettes államtitkár, mérnök tervei szerint készült és kupolájában egy 60 centiméteres refraktor reflektor foglal helyet, amelyet a világhírű jénai Zeiss-cég készített. Az új csillagvizsgáló intézetet október végén avatják fel országos ünnepség keretében.

— **A Resica-művek vezéreinek magas kitüntetése.** Ricsai tudósítónk jelenti: A romániai nehéz ipar terén szerzett érdemeik legmagasabb elismerésül az uralkodó Crghidan Constantint a Resica-művek kormányzóját és Veith Béla udvari tanácsos vezérigazgatót a román koronarend nagy tiszti keresztjével tüntette ki.

— **Felosztotta a kormány a szörénymegyei mezőgazdasági kamarát.** Lugosi tudósítónk jelenti: A krassószerénymegyei mezőgazdasági kamarát a kormány minden közelebbi megindokolás nélkül, nyilvánvalóan azonban pártpolitikai szempontokból egy augusztus végén kelt kormánydekrétummal feloszlatta. Egyidejűleg egy öt tagból álló átmeneti bizottságot állított a kormány a kamara ügyeinek ideiglenes vezetésére Boldza Romulus Lugosi prefektus elnöke alatt. Mozsanyi Jonel szörénymegyei nagybirtokos, királyi fővadászmester, Take Peatra consilier agricol, Szidon Dezső vármegyei főállatorvos és Ratiu Octávián kinevezésével. Az új kamarai választásokat október 5 napjára tűzte ki a kormány.

— **Ma temették a Patria szerkesztőjét.** Kolozsvárról jelenti tudósítónk: Ma délután 4 órakor temették el Procopiu román újságíró a Patria felelős szerkesztőjét. Temetésén a magyar újságíró szervezet is képviseltette magát, a melynek nevében dr. Kádár Imre alelnök mondott búcsubeszédet.

— **Telefonösszeköttetés Csehszlovákiával.** Szatmárról jelentik: Romániában országos mozgalom indul meg, hogy Csehszlovákiával telefonösszeköttetés létesüljön. Ez közgazdasági érdekből nagyon hasznos volna, amennyiben az új telefonvonal a postának sok milliós jövedelmet jelentene. A terv végrehajtása nem kerülne nagy kiadásba, hisz csak a Halmi és Királyháza között meglevő vonalakat kell összekapcsolni.

— **Vakmerő belérés egy kereskedő házába.** Marosvásárhelyről jelentik: Ma éjjel vakmerő belérés történt Leb Sámuel főtéri kereskedő lakásán. Ismeretlen tettesek a szobában talált ruha és fehér-

A szentferencrendiek ünnepe Csíkszeredán

Több, mint tízezer résztvevője volt a csíksomlyói bucsúnak

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Asszisi Szent Ferenc emlékére ének a szent Ferencrend megalapítása hétszázadik évfordulójának lélekemelő ünnepe folyt le vasárnap Csíkszeredán, ahová ez alkalomból nagyszámú papság és közönség érkezett. Az ünnepi nagymisést páter Vitális Sándor ferencrendi szerzetes celebrálta, míg Incze Domokos alsíki főesperes az ünnepi prédikációt mondta.

Az ez alkalomból rendezett kiváló sikerű népünnepélyen, melyet Bálint Lajos csíksomlyói prepost-plebános nyitott meg, Török Ferenc csomafalvi plebános,

Antal Áron csíkszeredai tanár és Lukács Manfred ferencrendi szerzetes mondtak beszédet. A záróbeszédet Trefán Lennárd a szent Ferencrend tartományi főnök tartotta nagy hatással.

A csíksomlyói bucsúnak ragyogó idő kedvezett. Talán soha még nem gyűlt össze ekkora serege a hívőknek, mint ezúttal. Nemcsak Csíkszereda falvaiból, de Marosvásárhelyről, Brassóból, Háromszékről is ezrével keresték fel a kegyhelyet, járták meg a kálváriautat és imádkoztak Mária szobránál.

nemüket mind elvitték, az értékes ezüst evőeszközkészlelet szintén ellopták, úgy, hogy a kár meghaladja a százezer lejt. A rendőrség a tetteseket erőlyesen nyomozza.

— **Halálozás.** Amint igaz részvétellel értesülünk, özv. Goldberger Sámuelné hosszas betegség után vasárnap reggel meghalt. Az elhunyt matróna mintaképe volt a munkás és önfeláldozó családanynak. Csak pár évet töltött brassói gyermekei körében, élve javát Fogarason élte le, ahol általánosan becsülték és szerették. Halála a gyermekeken kívül a Schul, Grünfeld és Nuszbaum családokat borította gyászba. Ma hétfőn délután temették el Fogarason nagy részvétel mellett.

— **Hegedűórákat szeptember 15-től ismét ad dr. Berkovits (Lakatos-uca 2 a).** Jelentkezés naponta délután fél 2—3 óráig.

— **Banciulescu kapitány repülőgépe még nem érkezett meg Bukarestbe.** Bukaresti tudósítónk jelenti: Banciulescu kapitány, aki a páris-bukaresti utat leszállás néküi egyfolytában akarta megtenni, tegnap reggel elindult Párisból. Tegnap délután öt órára kellett volna megérkeznie, azonban ismeretlen ok miatt még ma délig sem érkezett meg Bukarestbe. A hatóságok attól tartanak, hogy valami szerencsétlenség történt vele.

— **A tolvaj urasági inas a törvényszék előtt.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: A törvényszéken ma kezdtek meg Pille Antal urasági inas ügyének tárgyalását, aki dr. Milea Aurél kolozsvári ügyvédnél köze 100.000 lej értékű tárgyat lopott el. A tárgyaláson több tanút hallgattak ki, akik súlyosan terhelő vallomást tettek Pille ellen. Előreláthatólag több orgazdát is lefognak tartóztatni. Ítélet valószínűleg holnap lesz.

— **Elégett egy áruva teli vagon.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: A vasárnapról hétfőre virradó éjjel a kolozsvári pályaudvaron kigyulladt egy áruval megtöltött vagon és teljesen porráégett. Az ott álló munkásokat a rendőrség és tűzoltóság végezte. A kár ötvenezer lej.

— **Cukorrépatermelői vándorgyűlése.** A cukorrépatermelők szövetsége, folyó hó 22-én a marostordamegyei földművelőszövetséggel együtt Keresztessen vándorgyűlést fog tartani. A gyűlésre az érdeklődő gazdákat szívesen látják.

— **Új irodalmi és művészeti egyesület.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az itteni újságíró klubban egy új irodalmi és művészeti egyesület alakult meg vasárnap délután, amely a Studiő nevet vette fel. Az egyesület kizárólag a legújabb művészeti irányokkal akar foglalkozni. Irodalmi, zenés és képzőművészeti téren. Külföldi mintára kamaraszínházat fog szervezni, amely végig fog turnézni egész Erdélyben. Ennél az esetleges állásnévű tehetséges színészek és színésznők helyekéldhetnek el, habár a társaság különösen a tehetséges amatőröket akarja felkarolni. Miután bő anyagi eszközök nagy díjazásokra nem állanak rendelkezésére.

Világsajtó humora

Kohn beinvítál egy hölgyet a lakására.

— **Megyek** — mondja a hölgy — de figyelmeztetem, hogy engem minden gyengéd szóért meg kell fizetni.

— **Nu** — mondja Kohn — mit kell nekünk sokat beszélni.

— **Sepsiszentgyörgy sötétségben.** Sepsiszentgyörgyön szombat és vasárnap a villamosfény zavarai következtében a város este féltíz óráig teljes sötétségben volt. Vendéglőkben és kávéházakban gyertyafény mellett időzött a közönség.

— **A szenátusi pótválasztásokon a kormány győzött.** Bukaresti tudósítónk jelenti: A szenátusi pótválasztásokat legnap tartották meg Ilfov, Calatră, Tulcea, Tulora és Buzeu megyékben. Mindenütt a kormánypárt szenátorjelöltjeit választották meg. Edig a következő részletek ismertetése: Buzeu-ban a kormánypárt jelöltje Pascovici 9906 szavazatot kapott. Gh. Dunca liberális 917. Stancescu liberális 1200. Joanidescu parasztpárti 1508. a Cuzista jelölt 180 szavazatot kapott. Calatră-ban D. Petrascu tábornok, kormánypárti 4087. J. Th. Florescu liberális, volt igazságügyminiszter 2622. az egyesült ellenzék jelöltje 788 szavazatot kapott. Ilfov megyében Mircea Salankon Traian, kormánypárti 15635. Pan Halipe kormánypárti 4028. Dr. G. Radulescu, a bírők ligájának jelöltje, 755 szavazatot kapott. Tulovában leadtak 879 szavazatot, megsemmisítettek tízet. Megválasztották Niculescu Buzestit, a kormány jelöltje, 597 szavazattal. Simionescu Barlad liberális 272 szavazattal, szemben, míg az egyesült ellenzék jelöltje a választástól visszahúzótt. Valceabon Visilie Traianescu kormánypárti 7311. Chirculescu, volt liberális miniszter 5669. V. Polirca parasztpárti 3108 szavazatot kapott.

— **Kirándulás a Keresztényhavasra.** Az Erdélyi Kárpátgyógyászati brassómegei osztálya szeptember 19-én, vasárnap a Keresztényhavasra (Schulter) rendez kirándulást. Indulás reggel hat órakor a Honterus gimnáziumtól. A kirándulásra az egyesület tagjai vendégeket is hozhatnak.

— **Óriási kudarcra végződött a bécsi árumintavásár.** Bécsből jelentik: A most befejeződött bécsi árumintavásár a legteljesebb üzletelenség jegyében zárult le. Üzletkötések alig jöttek létre, nincsen szakma, amelynek termékei iránt érdeklődés nyilvánult volna meg. A legtöbb kiállító még a helybérlet és transzport költségeit sem kereste meg. Az utóbbi esztendő árumintavásárai kivétel nélkül igen kedvezőtlen eredménnyel zárultak, azonban az idei kudarcra nincsen példa a bécsi Messe rövid történetében. A kiállítók között igen nagy az elkeseredés a vásár rendezőségével szemben, amelyet hivatal vádolnak, hogy csak a fülkék kiadásával törődik, azonban a külföldi reklámterén igen szűk keblű és a külföldi reklám elégtelensége következtében a külföldi látogatók száma évről-évre csökkenést mutat.

Kávéházban, étteremben és mindenütt, ahova magyarok járnak, követelje a „BRASSÓI LAPOK”-at, Románia legerterjedtebb magyar napilapját.

El akarják rabolni az emberi álmot!

Csodaszor, amely feleslegessé teszi az álmot

Hiába: a tudomány férfiai merész kézzel nyulnak be a nagy Természet rendjébe. A Természet a Föld csuszó-mászó légrévé tette az embert: a tudomány kieszelt, hogy háttas paripájára tegye a hullámok sárkányait és büszkén szárnyaljon fönn a levegőben. Az is elvégeztetett róunk, hogyha tavaszunk rózsái lehullottak, az őszi avarban, a tél fagyos ösvényén kell ballagnunk tovább és vissza ne térhessünk a bimbófakadás korába többé. A tudomány itt is szenzációs újítást akart létrehozni: vissza akarja varázsolni számunkra eltűnt ifjúságunkat.

Ez azonban még mind semmi. Egy angol orvos még nagyobb feffordulást akar most csinálni az emberi életben, a világ egész berendezésében. Fölöslegessé akarja tenni az álmot. Azt mondja, hogy

**napi munkánk közben olyan mér-
ges anyagok fejlődnek ki agyunk-
ban, amelyek alvásunk alatt ter-
mészetes uton távolodnak el.**

— A tudós anglus, Harris doktor, pedig fel-
tárl egy olyan csodaszert, amely

**ez anyagokat álmom nélkül is
kiküszöböli,**

Hát ez igazán oly felfedezés, amiről eddig
álmodni sem mertünk, hogy tudniillik ne
legyen szükségünk az álmomra. — Harris dok-
tor elénk tárja a nagyszerű perspektívát: ha
nem alusszuk át a fél életünket, mint most,
mennyivel több időt fordíthatunk akkor mun-
kára és szórakozásra! Kétségtelen, hogy

**az összes éjszakai mulatóhelyek
telkesedéssel üdvözlők a felfede-
zésért Harrist;**

annál jobban haragszanak rá az álmomuszus-
kok, akiknek legfőbb gyönyörűségük telt ed-
dig is az esetleg jóízű horkolással fűszere-
zett álmomban. De nemcsak az álmomuszus-
kok. Mindenki ijedten gondol arra, mi
lenne velünk, ha Harris ur kísérlete sike-
rülne s elrabolná tőlünk legnagyobb jötevm-
ket, az álmot. S lehetetlenne tenné, hogy az
élet harcának tengeréről erre a tündérszi-
getre meneküljünk.

— Huszezer lej jutalmat adok annak, a
ki szombaton egy hete az aradi vonat által
elvitte bőröndöm nyomára vezet. Mihályovici
Mihályné, Hotel Korona Brassó.

**Sulyos szerencsétlenség a MAC-
pályán.** Budapestről jelentik: Sulyos sze-
rencsétlenség történt tegnap verseny köz-
ben a MAC. pályán. Egri díszkosztobaj-
noknak a kezéből dobás közben kicsu-
szott a díszkosz, mely a közelben álló
Fixl Lajos versenybíróra úgy fejtén ta-
lálta, hogy a sulyosan sérült ember esz-
méletét veszítve, összeesett. Fixl, aki or-
vosi megállapítás szerint koponyatörést
szenvetett, beszállították a Rókus-kórház-
ba. Sérülésének gyógykezelésére operatív
beavatkozásra van szükség. Állapota su-
lyos, de nem életveszélyes.

**Az erdélyi vas- és vegyipari munká-
sok kongresszusa.** Kolozsvári tudósítónk je-
lenti: Az erdélyi vas- és vegyipari mun-
kások vasárnap délután nyitották meg
ez évi konferenciájukat a kolozsvári építő-
iparosok otthonában. A konferenciát meg-
jelent Ausztria képviselőjében Domesch. Né-
metországot Busse Alfons, Csehszlovákiát
Dunker Arnold, Magyarországot Krupa Re-
zsó képviselte. A konferenciát Bernau Pé-
ter elnök vezeti. A megnyitó ülésen a kül-
földi testvérszakszervezetek üdvözlését to-
lmaszták. A konferencia két napig fog
tartani és ki fog terjedni a vas- és ve-
gyipari munkások összes ügyeire. Külön-
sen nagy eredményt akar látni a konferen-
cia a munkásbiztosítás kérdésével, továbbá
a túlórázás és segélyezés ügyében.

**Mennyi volt az állam bevétele az
év első felében?** Bukaresti jelentés szerint
a pénzügyminisztérium statisztikai vezér-
igazgatója most tette közzé az 1926. év
első hat hónapjában befolyt adók kimu-
tatását. E szerint egyenes adókból bevet-
tek 1 milliárd 66 millió lej, közvetett adók-
ból öt milliárd 329 millió, helyi adókból
1 milliárd 280 millió, állami monopó-
liumból 2 milliárd 537 millió lej, a közle-
kedésügyi minisztérium bevétele 793 mil-
lió, az állam földesből és uradalmakból
245 millió, pénzügyminisztériumtól 251 mil-
lió, külügy 34 millió, igazságügy 56
millió, külügy 15 millió, mezőgazdasági-
nál 6 millió, közegészségügy 64 millió
munkaügy 2 és háromnegyed millió
ipar és kereskedelem 105 millió
hadügy 12 millió, közmunkaügy 1 egy
millió, közoktatásügy 1 hat és fél millió
vallásügyi minisztériumtól a bevétele két
és egyharmad millió. — Az állam összes
bevétele 12 milliárd 436 millió lej, ami az
előirányzatnál egy milliárd 688 millió lej
jel kevesebb, viszont a múlt év hasonló idő-
szakának bevétele 591 millió lej, több
A tényleges bevétele és az előirányzat kö-
zötti különbséget arra mutatja, hogy a hat-
rálék igen nagy; itt azonban tudnunk kell
hogy míg a költségvetési bevételeket 11
óra irányozzák elő, addig a behajtási ha-
táridőt a törvény 18 hónapban állapítja
meg, úgy, hogy a hátrálék ilyen alapon
sokkal kisebb mint a fent kitüntetett ősz-
szeg. A múlt évi bevétele szemben viszont
az idei fél évi bevétele csak azért mutat mint
egy félmilliárdos különbséget, mert a múlt
évi bevételeben az államvasutak bevételei
is befoglaltatnak, míg az idei bevételek-
ben a vasuti bevételek nincsenek benne.
Miatán az egész évi előirányzott állami be-
vétele 28 és egy negyedmilliárd, a fél évi be-
vétele pedig 12 és félmilliárd kitűnik, hogy
az első felében az egész évi bevételeknek 44
százaléka folyt be.

— **Orvosi hír.** Nagy László dr., orvos
rendelőjét Lópiac 8 szám alá helyezte át.

(*) **Izsák tanfolyamok** (Gewerbever-
rein) szeptember hó 15-én új tanfolya-
mok kezdődnek.

A fakere kedők a tarifaemelés ellen.
Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az erdélyi
fakerek és fakészkedők képviselői vasár-
nap délután Kolozsváron Tischler Mór el-
nökele ajatt értekezletet tartottak, melyen
megbeszélték a szeptember 15-én éle belépő
vasuti tarifa ellen szükséges tündöklöt. Az
értekezleten Bán Vilmos, az erdélyi fatiszt-
viselők egyesületének elnöke ismertette a
tarifaemelés sérelmét az erdélyi fapiacon.
Az értekezlet elhatározta, hogy küldöttsé-
get menesztnek Bukarestbe, hol interve-
niálni fognak a kormánytól és a vasutól,
hogy a tarifaemelés függesszék fel, vagy
legalább nagy mértékben enyhítsék. A
delegáció tagjai lesznek: Bán Vilmos, dr.
Böszörményi Sándor és dr. Lakatos Andor.

Haragosok ha találkoznak Kolozs-
vári tudósítónk jelenti: Tegnap délután
Rácz József gazdakegény a Magyar-utcában
szembekerült régi haragosával, akit késéve
össze-vissza szurkált. A rendőrség Ráczot
letartóztatta, haragosát pedig, aki vérző se-
bében összerogyott az utcán, a mentők
szállították be a klinikára.

Bő szüret ígérkezik Biharmegyében
Nagyváradról jelentik: A tavasszal, amikor
állandóan boros volt az égből, a nagyváradi
és biharmegyei szőlőbirtokosok aggodalom-
mal várták az ősz eljövételét, mert mindenké-
pp attól tartott, hogy az idén nagyon rossz lesz
a szüret. Augusztus második felében azonban
kiderült, forró nyári nap érte a szőlőge-
rezdeket s mint a hegybírságtól értesülünk,
az idén szokatlannul bő szüret ígérkezik. A
szüretet október elején fogják megtartani. A
gyümölcspiacon már is esik a szőlő ára s
még egy héttel ezelőtt 25—26 lej volt az e-
sörendő szőlő kiője, prima válogatottat le-
het már kapni 20 lejért is. Hasonlóan ked-
vező hírek érkeznek az Ermellékről s az arad
vidéki hegyaljáró is.

**A temesvári börtönből megszökött egy
veszedelmes rab** Temesvárról jelentik: So-
lomon Nicoae, akinek szervezett rablóbandá-
ja volt, s a vidéken több helyen nagyará-
nyu rablást követett el, néhány hónap óta a
fogház lakója volt. Lupascu az időközben el-
menesztett fogházigazgató annak idején meg-
engedte, hogy Solomon is munkára mehessen
és azóta rendszeren a fogházon kívül dolgo-
zott. Tegnap felügyelet alatt a fogház előtt
lepergetett, mikor egyszer csak futásnak
trambolt. Az őz pisztolyával utána akart lö-
ni, de a fegyver csüttörtököt mondott, s a
rab elmenekülhetett. A rendőrség mindent
megtett, hogy a vakmerő szökevényt kézre-
kerítse.

A brassói ipartestület közgyűlése. A
brassói általános ipartestület szeptember 13-
án, határozatképtelenség esetén szeptember
20-án este 7 ó. a tanácsház nagytermében
rendkívüli közgyűlést tart.

Tűz a temesvári Gyárvárosban. Te-
mesvárról jelentik: Ejjel a bisztrai ltelep
kigyuladt a Gyárvárosban. A tűz oka valószínű-
leg rövidzárlat volt. Több gép tönkrement,
háromszáz ezer lej értékű fa pedig elégett.

Harangszentelés Nagyváradon. Nagy-
váradi tudósítónk jelenti: A váradi oaszti
plebánia templom harangjai is bevonultak a
háboruba most tíz évvel ezelőtt s az áhítatra
intő harangokból ágyukat és goyóbisokat
gyártottak. A plebánia templom tornya tíz
évig némán meredtek az ég felé, míg most
a hívek áldozatkészségéből két új harangot
kapott a plebánia templom. A harangok
amelyeket Németországban öntöttek, már
megérkeztek Nagyváradra. Az egyik 15 má-
zsás, a másik ötmázsás és a beszerzési áruk
150 ezer lej volt. A két új harangot a tem-
plom előtti téren szentelte fel Bjeik Imre
püspök, apostoli kormányzó, több ezer fő-
nyi hívő előtt. Festszentelés után a harango-
kat felhúzták a toronyba, majd Bjeik püs-
pök ünnepi szentbeszédet mondott.

Megmérgezte a férjét, mert öreg volt
Székelyudvarhelyi tudósítónk jelenti: Cse-
hétfalvi Brock Lajos augusztus végén 76
éves korában hirtelen meghalt. Hirtelen el-
mulásának körülményei nem voltak gyanu-
sak a csehétfalvi hatótkém és csendőrség
előtt s ezért az özvegy szabályszerűen meg-
kapta a temetési engedélyt. A temetés utáni
napokban azonban süttogni kezdtek a fa-
luban arról, hogy Brock Lajos gyilkosság á-
dozata lett és hogy a felesége tette el láb alól.
Valaki névtelen levélben hívta fel a szé-
kelyudvarhelyi ügyészség figyelmét a gya-
nus körülményre, mire az ügyészség utasítot-
ta a csehétfalvi csendőrséget a nyomozásra,
amely nyomban eredményre vezetett, ameny-
nyiben Brock Lajosné, született Simó Juli-
anna a csendőrség megjelenésétől megremül-
ve, azonnal bevallotta bűnös tetteit, de
mindjárt meg is bánta vallomását, mert tíz-
ezer lej halgatási díjat ajánlott fel a csend-
őrőrmesternek. Ez azonban nem fogadta el
az összeget, hanem a székelyudvarhelyi
ügyészségre kísérte az asszonyt, aki ott be-
vallotta, hogy paponyagyökekből készített
mérget öntött férje pálinkájába, amitől ez
azonnal meghalt. Tettének elkövetését azzal
magyarázta az asszony, aki ötven éves, hogy
férje öreg volt s nem tudta bevárni természe-
tes uton bekövetkező halálát. Az ügyészség
nyomban letartóztatta a gyilkos özvegyet.

(*) **Értesítés.** Gust Richard fogász külföl-
di utazásáról visszaérkezett. Telefon sz. 109.

Megmentették az életét. Maros-
vásárhelyről jelentik: Kaliman Lázár és
Mán Mihály tűzoltók tegnap estefelé a
mentőkocsival Remeteszegből Marosvásár-
hely felé jövet a Kossuth utca turbina
hidjáról egy fuldokló embert vettek észre.
Mindkettő azonnal utána ugrott és sike-
rülte a hullámokban vergődő embert a
vízből kimenteni. Kiderült, hogy az illető
Felean János hatvan éves munkás, aki
lehajolt a turbina fölé, hogy vizet igyék,
amikor kissé elszédülve, beleesett a csa-
tornába. A parton összegyűlt közönség
lelkis óvációban részesítette a két élet-
mentő tűzoltót.

Ügyeljen a névre! **Höfer** a valódi gyermek-hintőpor, krém, szappan

SPORT

A Kinizsi legyőzte a Bilbaót

Kinizsi—Bilbaó 4:0

TEMESVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Kinizsi újabb győzelmével a spanyol bajnokságot folytató újabb bizonyítást nyújtotta, hogy nemzetközi viszonylatban a

legerősebb csapatok közé tartozik. Múlt vasárnap ugyanez a csapat verte a Hungária proficsapatot, tehát a Kinizsi győzelme kétszeres értékkel bír.

Románia 1926. évi uszóbajnokságai

Öt új rekordot állítottak fel

Nagyvárad—Kolozsvár vízpolómérkőzés 7:5 (2:3)

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Marosvásárhelyen vasárnap rendezték meg Románia uszóbajnokságait a városi Strandfürdő ideális beton uszóméden-céjében. A verseny gyönyörű mezőnyök és példás rendezés jegyében folyt le. Gyönyörű időben állottak starthoz a marosvásárhelyi MSE, a kolozsvári KAC, KKASE és Haggibbor, a nagyváradai SE, az aradi Glória CFR a temesvári Rapid, a nagyzebeni HTV és a galaci Thhebea uszói. Az elért eredményekben, amelyek megdöntötték az eddigi román rekordokat, megfűszertak az adatapesti Európa bajnokságon szerzett tapasztalatok, bizonyosságuk annak, hogy a kijelölt uszók nem fecsérelték el hasznátalanul a Budapesten töltött idejüket. A versenyt a központ megbízásából a kolozsvári kerület marosvásárhelyi alosztálya, illetve az MSE hozzáértő lelkes vezetősége rendezte és simán, zavartalanul folyt le. A zsűri dr. Ritter központi bizottsági elnök, Seliceanu és Schilling központi bizottsági tagokból Boros és Nuridsány igazgatóból állott. Minden téren sikerült versenyt Nagyvárad—Kolozsvár válogatott vízpolómérkőzése követve 7:5 (2:3) eredménnyel szép és élvezetes játékot nyújtva.

Eredmények:

100 m sprint: Bajnok Felicides NSE 1 p 17.2 mp. (országos rekord). II. Csizsár MSE 1 p 19.3 mp. III. Bergesz Gloria 1 p 20 mp.
200 m mellúszás: I. Nemes István NSE 3 p 37.6 mp. II. Kardos István KKASE 3 p 41 mp. III. Péntek KAC 3 p 43.4 mp.
50 m hölgy mellúszás: I. Hoványi Sári NSE 49.2 mp. II. Gróf Bethlen Adámné MSE 51 mp.
400 m sprint: I. Simánszky Rapid 6 p 47.4 mp. (országos rekord) II. Bergesz

Gloria 6 p 50.5 mp. III. Felicides NSE 7 p 20.8 mp.

100 m hátúszás: I. Baló KKASE 1 p 36.5 mp. (országos rekord). II. König László NSE 1 p 36.8 mp. III. Csizsár Zoltán MSE 1 p 38.8 mp.

100 m hölgy sprint: I. Báró Apór Istvánné 1 p 59.2 rekord. II. Korányi Sári NSE 2 p 5.4 mp. III. Fodor Gyuláné MSE 2 p 5.8 mp.

3-szor 50 m vegyes staféta: I. MSE (Szász, Csizsár, Schullmeister) 1 p 55 mp. (rekord), a nap legszebb eredménye. II. NSE (Schönberger, König, Felicides) 2 p 4.1 mp. III. KAC. (Péntek, Bánya, Mane). - 2 p 8.2 mp.

800 m úszás: I. Simánsky Rapid 14 p p. 54 mp. II. Ziegler MSE. III. Bergesz Glória CFR.

3-szor 100 sprintstaféta: I. MSE (Ciupe, Csizsár, Schullmeister) 4 p 11.7 mp. (rekord.) II. Rapid (Simánszky, Huhn, Sterba) 4 p 17.7 mp. III. Glória (Bergesz, Kötetes, Lupu.)

Műugrás: I. Bencze KKASE 80.4, II. Bilkey KKASE 69.4, III. Horachek HTV 54.2 ponttal

A bajnoki versenyen belül meghívások versenyben a következő ifjúsági számok lettek lezva:

100 m ifjúsági mellúszás: I. Szász MSE 1 p 38 mp. II. Schönberger NSE 1 p 39.4 mp. III. Kardos KKASE 1 p 40 mp.

100 m ifjúsági sprint: I. Mancz KAC 1 p 23.4 mp. ifj. rekord. II. Kötetes Gloria 1 p 24 mp. III. Filkey KKASE 1 p 28.4 mp. — A verseny után dr. Ritter elnök buzdító szavak kíséretében osztotta ki a bajnoki okleveleket, valamint Seliceanu szép szavakban emlékezett meg a szép reményekre jogosító teljesítményekről.

dégcsapaton az utazás fáradalmait is látszottak.

A győztes gólt Barabás rugta.

Jó bíró volt Szabó.

Brasovia komb.—Olympia komb. 2:1 (1:1)

Kolozsvár.

Victória—CFR 6:1 (4:0) Bíró Nagy Lajos.

Haggibbor—RMSE 2:2 (2:1) Bíró Szarvas Nagyvárad.

Törökves—Husos (Kolozsvár) 1:0 Bíró Kiss Kálmán.

Külföldi eredmények

(x) A MAC őszi atlétikai versenye. Budapestről jelentik: A MAC őszi atlétikai versenye három értékes rekordot hozott. A minden tekintetben kitűnő verseny részletes eredményei a következők:

Diszkoszvetés ötös csapatverseny. 1. Mac csapata 36.21 m átlaggal. 2. BBTE 34.03 m.

Magasugrás: Késmárky 190.

100 yardos síkfutás a királydíjért: 1. Fluck 10.1 mp. 2. Rózsahegyi 10.2 mp.

Súlydobás: Darányi 14.65 m. (Országos rekord.)

1500 m síkfutás. 1. Bejczy 407 p.

Tökmagot, babot, aszalt gyümölcsöket, olajpogácsát

keresek megvételre. Sűrű ajánlatokat — lehetőleg megminta — a Brassói Lapok kiadóhivatalába „Export” jellegre kérek.

2370

Rudugrás: Karlovits 360 cm.

Távolugrás ötös csapaverseny: 1. Mac csapata 640 cm. átlaggal. Egyénileg Puskás 725 cm. (Országos rekord.)

220 m síkfutás: Fluck 22.8 mp.

110 m gátfutás: Püspöki 16.03 mp.

800 m síkfutás: 1. Barsi 1 p 56.4 mp.

2. Rózsa 1 p 59.4 mp.

Hármasugrás: Magyar MTK 14 m. Somfy 13.84 m.

10,000 m síkfutás: Király 34 p. 08.4 mp.

Gerelyvetés: Szepes 59 m 28 cm.

Svéd staféta: 1 KAOE. csapata 1 p 59 m.

(Országos rekord.)

(x) **Úszás:** Budapestről jelentik: A Csizsár fürdőben tartották meg a MAC szezon záró uszóversenyét, a következő eredményekkel:

100 m gyorsúszás: Bárány 1 p 26 mp.

(Országos rekord.)

4-szer 500 m gyorsúszás: NSC 2 p 19 mp.

400 m gyorsúszás: Fehér 5 p 28 mp.

100 m hátúszás: Bitskey 1 p. 16.6 mp.

Ulrich 1 p 17.4 mp.

10-szer 50 m gyorsúszó staféta. NSC 5 p 8.8 mp.

Vízpoló NSC—MAC 3:0 (1:0).

Football

Hungária—Ferencváros 4:2 (1:2). Szerle

mérkőzés. Ferencváros első féldőben nagy

pal szemben játszik és kitűnő fedezet

révén fölényben van, de egyetlen góll

jének, Kohutnak, távollétében csak neheze

tud eredményt elérni. De a 13. percben S

dor és a 22-ik percben Stvocics kitöré

meghozza az eredményt.

A 38-ik percben Hungária is szóho

jut, amennyiben Plantrovics szabadrugásh

védhetetlen gólt lő.

A második féldőben Ferencváros győ

gén játszik, biztosítottak véli győze

Hungária mindjobban felvonul s a 15. p

ben Stoffian révén kiegyenlít. Most erős,

eredménytelen Ferencvárosi támadások

vetkeznek. A 20-ik percben Trits lövi a H

gária vezető gólját. Ezután Ferencváros ös

roppan és nem tudja megakadályozni a H

gária sorozatos és vehemens támadás

melynek eredménye a 20-ik percben Stofi

negyedik gólja.

Ezután eredménytelen mezőnyjáték, m

a mérkőzés végéig tartott.

Bajnoki mérkőzések:

Vasas—Kispest 3:0 (2:0).

Budai 33—III. Ker. VAC 6:3 (5:1).

Sabaria—Ujpest 1:0

Bástya—Nemzeti 4:2 (1:2).

(x) **Wide legyőzte Nurmít.** Berlinből

jelentik: Berlin nemzetközi atlétikai vers

enyén Wide Svédország a két angol mérföld

versenyen legyőzte Nurmít 1 p 01.4 mp. v

rekord idő alatt.

Maravélz zeneműkereskedés Timisoara

Románia legnagyobb zeneműszaküzlete
gyorsan és pontosan szállít minden zeneműt
Jegyzék ingyen. Jegyzék ingyen.

Olcsó építkezési lehetőség!

Amerikai rendszerű házépítést, bármily terv szerint a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabb árban bárhol vállalunk. Két szoba, konyha, fürdőszoba az összes mellékhelyiségekkel együtt már 160.000 L.-ért kivitelezhető. Érdeklődőknek tervvel és költségvetéssel szolgálunk

Amerikai rendszerű házépítő társaság

Az építkezési összeg felét hosszabb lejáratu részletekben is lehet fizetni

2370 ERŐS FERENC Brassó, Kapu-utca 23 sz. alatt

KÖZGAZDASÁG

A magyarság gazdasági sérelmei

Cikksorozat Kaán Károly tanulmánya alapján

(I. közlemény)

Az utódállambeli erdőpusztítások és az árvizek

Az utódállambeli helytelen politika reá szabaddította a lakosság marháit az erdőre! Pusztítják, legeltetik mindenfelé! Még az annyi fáradság és költség után évtizedek munkájával megkötött vízmosságokat és kopárokat is!

Ezek miatt a nagy erdőpusztítások miatt, még a cseh erdészeti szakkörök is súlyos aggodalmaiknak adtak kifejezést. Már a kezdet kezdetén egy zsolnai ülésükön óvást is tettek ellene! De leintették őket! A népet megnyerni kívánó »magasabb« nemzeti politika szent nevében! Román területéről még csak ilyen aggodalmaknak a híre sem érkezik. A regátban ez ösdióktól így van. Miért legyen Erdélyben és egyebütt másként! Lenyuzott, tönkretett erdők legeltetése, még a tűzillumináció a balkáni erdővidék egyik elmaradhatatlan jellege!

A kisantantnak főleg e két államából tényleg különbség nélkül és egyformán közlik már régóta és minden felől, hogy földbirtokreform és egyéb jól hangzó címeken hogyan foglalják le, sajátítják ki a magánvagyonot! Hogyan kebelezik az állam tulajdonába, vagy osztogatják a népek az eltörölt hitbizományok és a magánszemélyek erdőbirtokait és tartozékait. Hogyan osztogatják főleg az árvízveszedelem szempontjából annyira fontos havas vidékeket, de az erdőföldet is. Hogyan kezdik ki a nemzetközi és nemzeti vállalatok a magántulajdonban volt, valamint az egykori magyar állami erdőbirtokok jól konzervált és tömegtelen vagyonát érő erdőállományait.

A legeltetéssel kapcsolatos erdőpusztításban, tényleg még ma is egységes, egy aránt és változatlanul tevékeny a kisantantnak e két országa.

Az utabban évente megismétlődő árvizek alakjában nyögjük is már mindenek átkos következményeit.

Nem az idei nyáron, tehát a legutóbb lejajlott azon árvizekről van különösen szó, amelyek a hosszan tartott és egész rendellenes időjárásbeli jelenségek és a teljesen szokatlan arányú csapadék mennyiségek folytán, ha nem is olyan nagy mértékben, de másutt is gondot okoztak.

A MAI PÉNZPIAC

Hétfő, szeptember 13

A világriacon: Az irány változatlan, a kurzusok gyengén hullámanak.

A helyi piacon: Az üzlet pang, irány hanyatló. Kínálat bőven van minden áruban. Délben: egy svájci frank 38.75 lej, egy olár 199 lej, egy olasz lira 7.40 lej, egy német márka 48 lej, egy dinár 3.60 lej, egy angol font 973 lej, egy francia frank 6 lej, egy cseh korona 5.97 lej, egy osztrák shilling 28.25 lej, egy lejért 355 magyar korona. Zürich Devizák (zárjében a szombati ártól való eltérések): Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német márka 1230 (+5), egy dollár 5.17 és háromnegyed, egy angol font 25.13 és háromnyolcad, (fegy-nyelcad), száz francia frank 15.02 és fél (+1 és fél), száz olasz lira 18.72 és fél (+5), száz cseh korona 15.32 és fél, száz dinár 9.13 és háromnyolcad, (—egynyelcad), száz leva 3.75, száz lej 2.57 (—fél), tízezer magyar korona 0.735, tízezer osztrák korona 0.7310.

(—) Direkt posta és csomagszállítás létezik Románia és a kelet közt Bukaresti jelentés szerint a napokban bizottság indult Törökországba, Egyiptomba és Palesztinába, hogy egyeztetet kössenek. megyében a közvetlen postai és csomagszállítás bevezetését és fenntartását állapítják meg Románia és a fentebb említett országok között. Az összeköttetést s a postai szolgálatot a román tengeri gőzösök bo-

Bár még ezek sem jelentkeztek volna Magyarországon olyan arányban és a le-szakított, most szerb részeken sem olyan nagyméretű károk formájában, ha a vi-zek román és cseh impérium alá tartozó felső folyásának környékén le nem pusztítják a hegyoldalakat. Ha a csapadékot felfoghatja az erdő, s időben kitolva, mérsékeltebben bocsátja alá a nagyobb folyók medrébe! Legutóbb a Vág rohamos áradása volt erre a legvilágosabb példa. Másfelől, ha lenn, a Délvidék le-szakított és most a szerbekhez tartozó részein az új impérium gondolzza a tölté-seket és nem hanyagolja el az árvízvédel-mi munkálatokat, amelyek hiánya miatt ott átszakadtak a gátak és mérhetetlen területek kerültek víz alá! Ezeknek az árvizeknek az esetében azután az utóbbi bajok voltak a sorsdöntők.

Amde a Magyarországon fekvő Vész-tő és vidéke mult téli pusztulására, a ro-mán impérium alatt ugyanígy elhanyagolt árvízvédelem és a vízszolgálat hiányos-sága mellett ennél is számottevőbb mér-tékben volt befolyással a nagy esésű Kő-rös vízkörnyékén a román impérium óta bekövetkezett jelentékeny erdőpusztítás s a meredek hegyoldalak féktelen legelte-tése! Amint ennek kell belátnunk a többi addig jelentkezett efféle bajnak is a legfőbb eredő okát!

Hogy pedig mindez nem pusztá szó-lam, vagy alá nem támasztott feltevés, utalunk Carlo Rosselli-nek, a Duna viz-rendszer állandó vízügyi műszaki bi-zottsága elnökének 1924-ben tett meg-állapítására, mely úgy szól, hogy: »egyes műszaki emberek véleménye szerint a mult (1923) év kivételes vízáradásai a túl gyors és terjedelmes erdőtarolások következményei. Más technikusok pedig a Duna torkolatánál az utolsó évek alatt mutatkozó hordaléklerakodás óriás tö-megének eredő okaként erdőtalajok tel-jes lepusztulását jelölik meg. A Duna tor-kolatában ugyanis a nemrég mult évek sorozatánál kotrások után — átlagban évente 250.000 köbméter hordalékot emel-tek ki, míg ez a mennyiség most hirtelen majdnem a tízszeresére emelkedett.«

nyolítják le Az új szolgálat lehetővé teszi, hogy Csehszlovákia, Lengyelország és a balti államok postai forgalmát Románián át bonyolítsák le s megkerüljék a szalo-niki vagy olaszországi vonalat, mely sok-kal hosszabb. A díjakat egységesítik s ezek a mostaninaknál előnyösebbek lesznek. Az ügy keresztülvitelére eddig már sürű leve-lezés folyt a román posta és a fenti keleti államok postaigazgatósága közt. Az eddigi jelek szerint a tárgyalások eredményre ve-zelnek, mert valamennyi ország óhajtja a fenti összeköttetést.

(—) Novemberben alakul meg a lugosi kereskedelem és iparkamarára. Bukaresti je-ntés szerint a kereskedelem és iparügyi minisztérium az ujonnan felállított lugosi kereskedelmi és iparkamara alakuló gyű-lését november hétédikére tűzte ki. A vá-lasztmányának a lugosi kamaránál 20 tag-ja lesz és pedig 11 a kereskedelem és 9 az ipari szakosztályból.

(—) A személyvonatok negyedik osztá-lyánál nem adnak kedve imányt. Bukaresti ejentés szerint bár a szeptember 15-én életbelépő új tarifával az előző tarifákat hatályon kívül helyezik, az a rendelkezés azonban, mely szerint a negyedik osztály-nál semmiféle kedvezményt nem adnak, továbbra is érvényben marad.

Osztrák és magyar
zárlatleveleket és székesfővárosi köl-
csönkötvényeket a legmagasabb árrban veszek.
Balázs Gyula Cluj, Str. Regina Maria 32.

A vén diák

Irta: Kosáryné Réz Lola (77)

Kali ijedten nézett körül.
— Melyik ur?
A dada a kályha felé mutatott.
— Hát az ur. Az öreg nagyságos ur.
— Ja, az öreg?
S kimentek az edényekkel végre.
Csönd lett megint...
Egyszerre csak felugrott a vén diák.
Kiegyenesítette magát.
— Most már csak azért sem, — kezdte a járkálást ide-oda megint.
— Már ezek is? Most már csak azért sem, a kutyafáját!
Szivarra gyújtott és hogy Cili éppen be lépett hozzám azonnal
— Miért sóhajtozol úgy, Cili lelkem?
Cili még nagyobbát sóhajtott. Józsi a kártyája öltötte a kezét s úgy sétálgatott vele együtt tovább a szobában.
— Neked, Cili lelkem egészen szép kis kezec van. Nem is tudtam.
Cili szemrehányóan mondta:
— Tudtad, de elfeledted.
— Lehet, — mondta a vén diák bűnbá-nóan. Régen volt. Hát miért sóhajtoztál?
— Elvira igazán olyan tapintatlan. Azt hiszi, nem veszem észre, hogy csak el akar küldeni.
— Képzeld, Cili lelkem. Miért akart volna elküldeni?
— Mert még mindig beszélget a doktor-al a folyosón. Képzeld a doktor most már, hogy a Gedeon nem haragszik rá, zongrá-zálni akar tanulni Elvirától. Egészen el-ment az esze.
Sírva fakadt.

— En tudom, mi lesz ennél a vége. Malvinkára most már nem lesz többet dű-hős a Gedeon. Elvirát megvédelmezi a dok-tor és én maradok csak egyedül. Hallottad az előbb is Gedeont, hogyan rám förmedt? Törölgette a könnyeit és ugyanazon a hangon folytatta:
— Nem maradtál éhes? Láttam, hogy éhes maradtál. Ne hozzál legalább egy kis rétest? Azért sütöttem, mert tudom, hogy nagyon szereted.

Garabonciás megállt.
— Nem bánom, felkém Gedeon olyan soká maradt odabent, pedig én indulni sze-relnék. Meg van rendezve a szán az éjleki vonathoz. Mit marad ez olyan soká oda-bent? A végén elmegyek búcsu nélkül. Hozd azt a rétest lelkem.
Cili sietve hozta a rétest és a vén diák hozzálatott. Közben zsemhesen mondta:
— Azok odabent rólam, ugyátszik egé-szen megfélemlítettek.

Cili panaszos hangon kérdezte:
— Es most hová utazol?
— Az ördög tudja! — felelte Garabon-ciás rosszkedvűen — Unom már azt is. Az emberek nincs otthona. Gondoltam, kibér-lem a szőnyöt, de Gedeon felkavarja az egészet és most már ahhoz sincs kedvem. Itt sem lehet pihenni.

— Pihenni, — sóhajtotta Cili — csak otthon tud az ember. Ahol ő parancsol... Ahol ő szabja meg, mi legyen ebédre és hánykor mennek aludni... Ah! ő ki-bí-l-hat és senki más! Ha akarja, egyedül van, ha akarja, vendégeit hív... Ha akar-ját befűteti, ha nem akarja nem fűteti be. S csöndesen sírni kezdett megint.

— Cili lelkem! — mondta nagyot szí-va a szivarján Bercezkly Józsi — elraktad már a kalapindát?
Cili a könnyeit nyelve, felelt:
— Jai, még nem... ot' maradtak a sza-lonban. Széledt és a helyére teszem.

Indult. De Garabonciás utána szólt:
— Ne tedd el. Hozd ide.
— Ide? Minek?
De azért ment és az edényekben elő-cipelte mind a két skafulyát.

— Itt van.
— Jó, — mondta a vén diák — Most pedig vedd fel az edényeid és gyere velem! Cili egy székbe roskadt.

— Vele?
— Velem. De a kedvesztelenedet is hozd magaddal. Még akarom nézni, hogy va-lahol végre otthon legyél. Először?

— En szívesen, — habogta Cili — de Gedeon...
— Nem kérdeznék senkit. Szökünk! Cili nem hitt a füleinél.

— Ó, ó! — mondta — Nem tréfa! sz-re-lem?
(Folytatjuk.)

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

